

1998 ILO Gündemi ve Türkiye

Prof. Dr. Tankut CENTEL
İstanbul Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

157 ülkeden 3.000'in üzerinde delege ile 127 bakanın katıldığı 86. Uluslararası Çalışma Konferansı, 2-18 Haziran tarihleri arasında Cenevre'de Birleşmiş Milletler Sarayı'nda toplandı. Konferans gündemini oluşturan konular arasında; sözleşme ve tavsiye kararlarının uygulanması hakkındaki raporun görüşülmesinin yanısıra, KOBİ'lerde iş yaratılmasının genel koşulları ile taşeron işçiliğinin ikinci kez görüşülmeleri ve çocuk emeğinin de ilk kez ele alınması konuları yer almıştır. Bunun dışında, temel haklara ilişkin ILO ilkelerinin açıklanması ve buna ilişkin denetim mekanizmasının içeriği konusu da, geçen yılki faaliyetlerin devamı olarak ele alınmıştır.

Konferansta ele alınan konuların herbiri, Türkiye açısından ayrı bir öneme sahip bulunmakla birlikte; bunlardan Standartların Uygulanması Komitesi çerçevesinde Türkiye'nin faaliyetlerinin izlenmesi ve görüşülmesi, ayrı ve özel bir anlam taşımaktadır. Ayrıca, sözkonusu komitenin, çalışmalarında öteki üye ülkelerdeki sözleşme ihlallerini gözönünde bulunduruşu, Türkiye'nin standartlar konusundaki yerini belirlemeye büyük ölçüde yardımcı olmaktadır. Bu bakımdan, 1998 yılı ILO gündeminde yer alan konular, aşağıda ILO normlarının izlenmesinin dışında, ayrıca bunların Türkiye üzerindeki etkileri açısından da ele alınacaktır.

I. KOBİ'LERDE İŞ YATIRIMI

Küçük ve orta ölçekli işletmelerde, yerleşik adlandırılışıyla KOBİ'lerde iş yaratımının genel koşulları, bu yıl ILO'da ikinci kez görüşülüp, bir Tavsiye Kararı halini almıştır. Sözkonusu tavsiye kararı, özellikle Konferans'ın işveren kanadının önayak olmasıyla oluşmuş ve Konferans Genel Kurulu tarafından da, büyük çoğunlukla¹ kabul edilmiştir.

KOBİ'lerle ilgili tavsiye kararı, geçmişte 1986 yılındaki 72. Uluslararası Çalışma Konferansı ile 1996 yılındaki 83. Uluslararası Çalışma Konferansı'nda kabul edilmiş bulunan istihdama ve gelişmeye ilişkin kararları dayanak yapmaktadır.

Anılan tavsiye kararı metni, Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu'nun daha önce konuyla ilgili soru formuna verdiği yanıtları önemli ölçüde gözönünde bulundurmaktadır. Gerçekten, daha önce TİSK, KOBİ tanımının üye ülkelerin ulusal mevzuatına bırakılması ve KOBİ'lere ilişkin politikaların birlikte değerlendirilmesi gerektiği görüşlerini vurgulamıştır. Kabul edilen tavsiye kararı metninde de, belirtilen doğrultuda, ulusal sosyal ve ekonomik koşullar gözönünde bulundurulurken KOBİ tanımının üye devletlerce belirleneceğini belirtmekte ve adil vergi politikaları ile uluslararası standartlara uygun çocuk istihdamı politikalarının uygulanmasını içermektedir. Bütün bunlar, görüldüğü üzere, daha önce TİSK'in de benimsediği görüşlere uygun düşmektedir.

II. TAŞERON İŞÇİLİĞİ

Geçen yılki 85. Uluslararası Çalışma Konferansı'nda ilk görüşmesi yapıлып birer sözleşme ve tavsiye kararının kabulü öngörülmüş bulunan taşeron işçiliği, bu yılki Konferans'ta dikkatleri çeken önemli konulardan birini oluşturmuştur. Nitekim, beklenenin aksine, herhangi bir sözleşme veya tavsiye kararı Konferans'ta kabul edilmeyip; ILO Yönetim Kurulu'nun, dört yıl içinde toplanacak konferansların birinin gündemine bu konuyu koymaya davet eden basit bir karar metni kabul edilmiştir.

Taşeron işçiliği hakkında pek alışılmadık biçimde böyle bir karar metninin kabulünün temelinde, Konferans'ın işveren kanadının olumsuz yöndeki tepkisi yatmaktadır. Gerçekten, taşeron işçiliği, günümüzde dünyanın birçok bölgesinde yoğun bir biçimde uygulanan ve belirli tipteki gereksinimlerden kaynaklanan bir esnek istihdam türüdür. Bu bağlamda, katı kuralların egemen olduğu ve salt klasik istihdam biçimlerinin geçerli bulunduğu emek piyasalarının, artık krize varan daralmalara sürüklendiği ve yeni üretim organi-

*Gerçekten, taşeron işçiliği,
günümüzde dünyanın
birçok bölgesinde yoğun
bir biçimde uygulanan ve
belirli tipteki
gereksinimlerden
kaynaklanan bir esnek
istihdam türüdür.*

zasyonları ile küçülme eğilimlerinin çoğaldığı gözlemlenmektedir. Bunun için de, işveren kesimi; taşeron işçiliğini, uluslararası sözleşme ve tavsiye kararları yoluyla, klasik istihdam kalıplarının içine oturtmaya çalışmaya ve işletmelerin gelişmesini engellemeye yolaçacak eğilimlerin önüne geçmek istemiştir. Sözleşme ve tavsiye kararı oluşturmayı geleceği belirsiz bir dört yıllık zaman sürecine erteleyen karar, bu konuda Konferans'ın işveren kanadının ağır basması olarak nitelendirilmelidir. Ayrıca, Konferans da, kabul edilse bile uygulanmayacak olması nedeniyle ölü doğacak bir metni benimsemekten şimdilik kaçınmakla, sağduyulu bir adım atmış bulunmaktadır.

III. ÇOCUK EMEĞİ

ILO Yönetim Kurulu'nun 1996 yılının Mart ayında yaptığı toplantıda, çocuk emeği konusunun 86. Uluslararası Çalışma Konferansı gündemine alınması ve bu konuda yeni uluslararası çalışma normlarının kabul edilmesi öngörülmüştü. Bunun üzerine, çocuk emeği konusu, bu yılki Konferans'ta birinci kez görüşülmüş ve bir sözleşme ile tavsiye kararının oluşturulması esası benimsenmiş olup; gelecek yılki Konferans'ta anılan konunun, yeniden ve ikinci kez görüşülmesi kabul edilmiştir.

Hazırlanan sözleşme ve tavsiye kararı metinleri, esas olarak, 20 Kasım 1989 tarihinde Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda kabul edilen Çocuk Hakları Sözleşmesi ile 1995 tarihli Kopenhag

Bildirisi ve yine aynı tarihli Dördüncü Dünya Kadın Konferansı Pekin Bildirisi'nde yer alan ilkeleri temel almakta; ancak, bunun yanısıra, zorla çalıştırma, kölelik ile kölelik benzeri uygulamaları ortadan kaldırmaya yönelik uluslararası temel bazı metinlere de, yollamada bulunmaktadır. Nitekim, sözkonusu metinler, diğerleri gibi, 18 yaşından küçükleri "çocuk" olarak kabul etmektedir.

Çocuk emeği hakkında oluşturulan yeni metinlerin öncekilerden farkı, temelde iki noktada özetlenebilmektedir. Bunlardan ilki, çocuk çalıştırmanın fiili bir gerçek olarak görülmesidir. Nitekim, artık çocuk emeğini yasaklamaya yönelik anlatımların yerine, "hoşgörülebilir" çocuk emeğinden söz edilmektedir. Önemle gözlemlenen diğer bir fark da, çocuk emeğinin içeriğine yönelik değişikliktir. Gerçekten, artık, 138 sayılı Sözleşme ile onun öncesinden farklı olarak, değişik ekonomik alanlardaki istihdama yönelik klasik faaliyetlerden uzaklaşmaktadır. Buna göre, artık kölelik uygulaması içinde veya benzer biçimde çocuk satışı yahut cinsel araç olarak çocuktan yararlanılması veyahut da uyuşturucu trafiğinde çocuk kullanımı türünde faaliyetler, "hoşgörülemez" çocuk emeği olarak kabul edilmektedir.

IV. GENÇLERİN İSTİHDAMI

Bu yılki Konferans'ta Karar Tasarıları Komisyonu'nun çalışmaları, gençlerin istihdamı olmak üzere, tek bir kararın kabulüyle sonuçlanmıştır. Sözkonusu karar metninde, gençlerin emek piyasasına katılmalarında ve yetişkin işçi yaşamına geçişlerinde karşılaştıkları engeller vurgulanmakta ve üye devletler ile işveren ve işçi örgütlenmeleri, gençlerin okul sonrasında topluma, ülke ekonomisine ve işletmelere katkıda bulunmalarını sağlayıcı önlemler almaya çağrılmaktadır.

V. TEMEL HAKLAR BİLDİRGESİ

ILO Yönetim Kurulu; ILO Genel Müdürü'nün 85. Uluslararası Çalışma Konferansı'na sunduğu "ILO, Standart Belirleme ve Küreselleşme" başlıklı raporunun daha ayrıntılı biçimde görüşülmesinin yanısıra, Uluslararası Çalışma Bürosu'nun GB 270/3/1 sayılı belgesine dayanarak,

bu yılki konferans gündemine "Temel Haklar Bildirisi" konusunun da alınmasını kararlaştırmıştır.

Bildirinin temel amacı, ILO temel kuruluş metni ile Filadelfiya Bildirisi'nde yer alan temel hak ve ilkeleri ilerletip geliştirmek üzere Örgüt üyesi devletlerce yapılan çalışmaları desteklemektir.

Bu bağlamda, sözkonusu bildiri metni, Filadelfiya Bildirisi'nden sonra, temel ILO standartları konusundaki en önemli girişim anlamını taşımaktadır.

Konferans tarafından büyük çoğunlukla² onaylanan bildiri metninde; yedi temel sözleşmeye ait ilkelerin geliştirilmesi çerçevesinde çocuk emeğinin ve zorla çalıştırmanın yasaklanması, sendika özgürlüğünün geliştirilip toplu pazarlık hakkının etkin bir biçimde sağlanması ve başta cinsiyet ayrımı olmak üzere tüm işçiler arasındaki ayrımcılığın ortadan kaldırılıp fırsat eşitliğinin yaratılması gibi konulara yer verilmektedir. Bu bağlamda, ILO'nun da, tüm bu çabalara teknik yardım ve denetim mekanizması yoluyla yardımcı olması öngörülmektedir.

Temel Haklar Bildirisi; ilgili sözleşmeleri onaylamış olsun olmasınlar, tüm üye devletlerin belirtilen temel ilkeleri gözönünde bulundurmakla yükümlü bulduklarını önemle belirtmektedir. Anılan bildirinin temel amacı, ILO temel kuruluş metni ile Filadelfiya Bildirisi'nde yer alan temel hak ve ilkeleri ilerletip geliştirmek üzere Örgüt üyesi devletlerce yapılan çalışmaları desteklemektir.

ILO sözleşmeleri içinde şu anda yedi çekirdek çalışma standardı, doğrudan 29, 87, 98, 100, 105, 111 ve 138 sayılı Sözleşmeler olmak üzere yedi uluslararası çalışma sözleşmesini hedeflemektedir. Gelecek yılki Konferans'ta sözleşme halini alması beklenen çocuk emeğine ilişkin sözleşme metniyle bu sayı, sekize yükselecektir. Şu ana kadar sadece 37 ülke³, sözkonusu yedi sözleşmenin tümünü onaylamış durumdadır. Bunun dışında, 87 sayılı Sözleşme 122 üye devlet (yaklaşık üyelerin % 70'i), 98 sayılı Sözleşme 138 üye devlet (yaklaşık % 80), 29 sayılı Sözleşme 149 ü-

87 sayılı Sözleşme'nin 50 nci yılının kutlandığı bir sırada, Uzmanlar Komitesi'nin grev hakkı kısıtlama ve ihlâllerine ilişkin fazla ayrıntıya girmeyişi, grev hakkının 87 sayılı Sözleşme kapsamında görülüp görülemeyeceği konusundaki duraksamaları yansıtacaktır.

ye devlet (% 84), 105 sayılı Sözleşme 130 üye devlet (% 75), 100 sayılı Sözleşme 137 üye devlet (% 74) ve 138 sayılı Sözleşme de 63 üye devlet (% 36) tarafından onaylanmıştır⁴.

Türkiye, çok yakın geçmişte (23 Ocak 1998 günlü ve 4333, 4334 sayılı Yasalarla⁵) 29 ve 138 sayılı Sözleşmeleri TBMM'den geçirmiş ve yedi çekirdek sözleşmenin kabulü sürecini tamamlamıştır. Buna göre de, 29 ve 138 sayılı Sözleşmelere ait onayların ILO tarafından tesciliyle birlikte Türkiye, yukarıda belirtilen 37 ülkeye katılacaktır.

VI. SÖZLEŞMELERİN UYGULANMASI

I. UZMANLAR KOMİTESİ RAPORU

a. Genel Bölüm

Uzmanlar Komitesi Raporu'nun görüşülmesi sırasında, bu yılki raporun genel bölümünün üç noktada dikkat çektiği görülmüştür. Bunlardan ilki; Uzmanlar Komitesi raporlarının "jürisprüdans" oluşturduğuna ilişkin anlatımlara, artık bu yılki raporda da yerverilmemiş olmasıdır. Gerçekten, daha önce birara, Uzmanlar Komitesi raporlarının içtihat niteliğinde olup, bağlayıcı karar özelliğini taşıdığı belirtilmiş; ancak, işveren kanadının ciddi tepkisi üzerine, daha sonra bu tür an-

latımlara yerverilmediği görülmüştür. Söz konusu tutumun, bu yılki raporda sürdürüldüğü gözlemlenmektedir.

İkinci olarak; Uzmanlar Komitesi, bu yılki raporunda, grev hakkını sekiz-dokuz satırla geçiştirmektedir⁶. 87 sayılı Sözleşme'nin 50 nci yılının kutlandığı bir sırada, Uzmanlar Komitesi'nin grev hakkı kısıtlama ve ihlâllerine ilişkin fazla ayrıntıya girmeyişi, grev hakkının 87 sayılı Sözleşme kapsamında görülüp görülemeyeceği konusundaki duraksamaları yansıtacaktır.

Nihayet, üçüncü ve son nokta olarak da Rapor'un, yaptırımlar bakımından uygulanmayı her ülkenin kendisine bırakışı ve belli bir sınırlamaya gitmeyişi dikkati çekmektedir⁷.

Diğer yandan, Rapor'un özgünlüğü, esas olarak, yine üç ana noktada toplanmaktadır. Bunlardan ilki; Uzmanlar Komitesi'nin, ekonomik küreselleşmeye değinerek, serbest ekonomik bölgeler ile istihdam için göçetme türünden olguların altını çizmesidir. İkinci olarak; Rapor'da Uzmanlar Komitesi'nin, zorla çalıştırma konusunu temel alarak, mahkûmların çalıştırılması noktası üzerinde durduğu dikkati çekmektedir. Ve nihayet, Rapor'da 87 sayılı Sözleşme'nin 50 nci yılını doldurması üzerinde durulmaktadır. Bu bağlamda, 10 ülke⁸, 87 sayılı Sözleşme'yi ihlâl nedeniyle Standartların Uygulanması Komitesi'ne bilgi vermeye çağırılmıştır⁹. Bunlardan Burma'nın 87 sayılı Sözleşme'yi ve ayrıca Sudan'ın da 29 sayılı Sözleşme'yi ihlâlden özel paragrafa alınmaları; Komite'nin Uzmanlar Komitesi doğrultusunda, 50 nci yılını kutlayan 87 sayılı Sözleşme (sendika özgürlüğü) ile zorla çalıştırmaya ilişkin 29 sayılı Sözleşme hakkında taşıdığı duyarlılığı vurgulamaktadır.

Türkiye, çok yakın geçmişte Yasalarla 29 ve 138 sayılı Sözleşmeleri TBMM'den geçirmiş ve yedi çekirdek sözleşmenin kabulü sürecini tamamlamıştır.

Bunun gibi, 98 sayılı Sözleşme'yi ihlâl yüzünden gündeme alınmasına rağmen Endonezya'nın, yeni yönetimi tarafından 87 sayılı Sözleşme'yi onayladığını bildirmesi ve bu arada hapiste bulunan Muchtar Pakpahan ile ülkedeki diğer birçok sendikacıyı serbest bırakması da Komite tarafından sıcak karşılanmıştır.

b. Özel Haller

aa. Özel paragraf

Bu yıl Afganistan 111, Arjantin 87, Avusturalya 98, Bengaldeş 29, Bolivya 87, Brezilya 98, Kamerun 87, Kolombiya 87, Fildişi Sahili 135, Hırvatistan 102, Çibuti 87, Ekvador 87, Etyopya 87, Hindistan 29, Endonezya 98, Malezya 97, Fas 98, Burma 87, Yeni Zelanda 26, Pakistan 87, Peru 122, Rus Federasyonu 95, Svaziland 87, Sudan 29, Türkiye 98, Uruguay 131 ve Fransa denizaşırı bölgelerde 73 sayılı Sözleşmeleri ihlâl iddialarıyla Komite'ye bilgi vermeye çağrılmıştır¹⁰. Gündeme alınan ülke sayısı, bu yıl 27'dir. Bunların sayısının yüksek oluşu, ister istemez, özel hallerin ayrıntılı ele alınmasını güçleştirmektedir.

Sözkonusu ülkelerden, sadece, 87 sayılı Sözleşme'yi ihlâl nedeniyle Burma ve 29 sayılı Sözleşme'yi ihlâlden de Sudan'ın, özel paragrafa alınması kabul edilmiştir.

bb. Türkiye

Bu yıl Türk Hükümeti'nin 98 sayılı Sözleşme nedeniyle, Komite önünde açıklama yapması istenmiştir. Uzmanlar Komitesi Raporu'nun 98 sayılı Sözleşme'yle ilgili bölümü; Türkiye hakkında, esas olarak, dört önemli noktaya değinmektedir. Bunlar:

➔ Sendikal ayırım yüzünden yapılan fesihlere karşı etkili bir korumanın bulunmadığı;

➔ Toplu pazarlık üzerindeki birtakım sınırlamaların varlığı;

➔ Kamu görevlilerine toplu pazarlık haklarının tanınmaması;

➔ Serbest ticaret bölgelerinde kuruluştan itibaren on yıl süreyle tahkime başvurma zorunluğu;

gibi 98 sayılı Sözleşme'nin 1, 3 ve 4 üncü maddelerine aykırılık iddialarıdır.

Sendikal ayrımcılıkla ilgili olarak Türk hükümet temsilcisi; sendikal ayrımcılığa karşı öngörü-

len cezaların hafif olmadığını, sendika üyeliği başvurusunun işverene bildirilişinin geciktirilebildiğini, sendikal tazminata ilişkin Yargıtay kararlarının bolluğu karşısında sendikacılık tazminatının nadiren ödendiği iddiasının doğru olmadığını belirtmiştir.

Toplu pazarlık üzerindeki sınırlamalarla ilgili olarak Türk hükümet temsilcisi; konfederasyonlara temsil yetkisinin ötesinde toplu pazarlık yetkilerinin tanınmadığı, grup toplu iş sözleşmelerinin varlığı karşısında toplu pazarlığa işkolu düzeyinde olanak tanınmadığı iddiasının doğru olmadığını ve 60 günden sonra da taraflar arasında görüşmelerin sürdürülebilmeleri nedeniyle toplu görüşmelerin 60 günlük süreyle sınırlandırıldığı görüşünün yerinde olmadığı yönünde, yapılan iddiaları yanıtlamıştır.

Kamu görevlilerine toplu pazarlık haklarının tanınması konusunda da, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu m. 22'de yapılan değişiklik ile kamu personeli sendikaları yasa tasarısından sözedilmiştir.

Nihayet, serbest bölgelerle ilgili olarak da, Türk hükümet temsilcisi tarafından 3218 sayılı Kanun hükümleri tekrarlanmış ve kuruluştan itibaren on yıl geçtikten sonra bu gibi yerlerde serbest toplu pazarlık hükümlerinin işleyeceği belirtilmiştir¹¹.

Türk Hükümeti adına yapılan açıklamaların sonrasında, bu yıl Türkiye işçi üyesinin nispeten ılımlı sayılabilecek bir konuşma yapması, dikkati çekmektedir. Bunu esas olarak, İran'ın bile bu yıl gündemden çıkartılışına karşılık Türkiye'nin gündemde tutulması olgusuna bağlayabiliriz. Nitekim, işçi üye Yıldırım Koç'un konuşmasındaki ".. 98 sayılı Sözleşme'nin ihlâlüne ilişkin eleştirilerimiz ciddi olmakla birlikte, Türkiye'nin bölgesindeki en demokratik ve tek laik (*altını ben çizdim*) ülke olduğu gerçeğinin ve ülkedeki mevzuatı Sözleşmeyle uyumlu hale getirmek için gerekli demokratik mücadele araçlarına sahip olduğumuz ve bunu umut edebildiğimiz gerçeğinin farkındayız.." biçimindeki anlatımı, bunu kanıtlar niteliktedir. Aynı şekilde, Türk-İş Genel Başkanı Bayram Meral de, 12 Haziran 1998 tarihinde Konferans Genel Kuru-

*ILO temel kuruluş metni ve
Filadelfiya Bildirisi'nden
sonra en önemli bildiri
olarak değerlendirilmesi
gereken ILO Temel Haklar
Bildirisi'nin kabulü,
2000'li yılların çalışma
yaşamına egemen olması
gereken esasları belirlemesi
bakımından son derece
önemlidir.*

lu'nda yaptığı konuşmasında “.. Türkiye Cumhuriyeti, laik (altını ben çizdim) ve demokratik bir sosyal hukuk devletidir. Ülkem, geçen yıl içinde mevzuatta yaptığı değişikliklerle, geçmişte konan kısıtlamaların bir bölümünü kaldırmış ve bu konuda yürürlükteki mevzuatı, onaylanmış Sözleşmelerle uyumlu hale getirmiştir..” anlatımıyla, mevcut sorunlara ılımlı yaklaşmıştır.

Komite, Türkiye'yle ilgili kararında; Hükümetten, 98 sayılı Sözleşme'nin tüm hükümlerinin tam olarak ulusal mevzuatta ve pratikte uygulanmasını sağlayıcı önlemleri almasını ve bu somut önlemler hakkında da ayrıntılı bir rapor göndermesini istemiştir¹². Türkiye'yle ilgili bu yılki karar, metin itibarıyla uzun olmakla birlikte, içeriği bakımından önemli yükümler getiren bir anlatıma sahip değildir. Söz konusu karar metninin uzunluğu; esas olarak girişinde, daha önceki Komite tartışma ve kararları ile Türkiye'deki gelişmeleri kaydetmesinden kaynaklanmaktadır. Bununla birlikte, özellikle serbest bölgelerle ilgili gelişmeler ve kamu personeline yasa düzeyinde sendikal özgürlüklerin tanınması gibi konular, önümüzdeki dönemde Türk Hükümeti'nin başını ağrıttacak nitelikte görünmektedir.

SONUÇ

86. Uluslararası Çalışma Konferansı, ILO'nun 2000'li yılların altyapısını oluşturmaya çalıştığı bir konferans dönemi olarak geçmiştir. Bu altyapı içinde, Konferans'tan sadece bir tavsiye kararının çıkması uluslararası çalışma mevzuatı açısından bir olumsuzluk olarak görülebilirse de; ILO temel kuruluş metni ve Filadelfiya Bildirisi'nden sonra en önemli bildiri olarak değerlendirilmesi gereken ILO Temel Haklar Bildirisi'nin kabulü, 2000'li yılların çalışma yaşamına egemen olması gereken esasları belirlemesi bakımından son derece önemlidir.

Özel olarak Türkiye, kelimenin tam anlamıyla, bu yılı da “atlatmış”tır. Ancak, bu durum, Türkiye'nin gelecek yıl da gündeme ve belki de özel paragrafa alınacağı spekülasyonunun yapılamayacağı anlamını taşımamaktadır. Bu yüzden de, çalışma mevzuatı ve uygulamasıyla ilgili reformcu gelişmelerin ısrarla sürdürülmesi ve bu yolda özellikle, sosyal diyalog içinde Ekonomik ve Sosyal Konsey çalışmalarından yararlanılması, bir zorunluk olarak görülmektedir.

DİPNOTLAR:

- 1 0 Hayır, 403 Evet, 4 Çekimser.
- 2 0 Hayır, 273 Evet, 43 Çekimser.
- 3 Arnavutluk, Cezayir, Arjantin, Beyaz Rusya, Belçika, Botswana, Kosta Rika, Hırvatistan, Küba, Kıbrıs, Danimarka, Dominik, Finlandiya, Fransa, Almanya, Yunanistan, Guatemala, Guyan, Honduras, Macaristan, İsrail, İtalya, Malta, Hollanda, Nikaragua, Nijer, Norveç, Polonya, San Marino, Slovakya, Slovenya, İspanya, İsveç, Tunus, Uruguay, Venezuela ve Zambiya.
- 4 18.6.1998 günlü ve ILO/98/23 sayılı ILO Basın Bülteni, 2.
- 5 RG. 27.1.1998, No. 23243.
- 6 Bak. Report of the Committee of Experts ILC 1998, 15 No. 50.
- 7 Bak. Report of the Committee of Experts ILC 1998, 47-48 No. 183 vd.
- 8 Arjantin, Bolivya, Kamerun, Kolombiya, Çibuti, Ekvador, Etyopya, Burma, Pakistan ve Svaziland.
- 9 Bak. ILC 86th Session, June 1998, C. App./D. 5, 4-5.
- 10 Ibid.
- 11 Türk hükümet temsilcisinin yaptığı açıklamaların ayrıntıları için bak. ILC 86th Session, June 1998, C. App./PV. 16, 45 vd.
- 12 Bak. ILC 86th Session, June 1998, C. App./PV. 16, 47-48.